

Aleksander Bergant ^{a*}

Izobraževanje prostovoljnih gasilcev

^a Zavod za gradbeništvo Slovenije, Prostovoljno gasilsko društvo Duplica

Ključne besede:

gasilci
predavatelji
inštruktorji
učni programi
znanje
učinkovito delo
varno delo

Povzetek

Za učinkovito in varno delo na mnogih raznovrstnih intervencijah gasilci potrebujemo zelo veliko veščin in znanja. To prostovoljni gasilci pridobimo na temeljnih in dopolnilnih učnih programih, ki jih izdelava in predpiše Gasilska zveza Slovenije. Ta strokovna znanja in veščine gasilcem podajajo gasilski predavatelji in inštruktorji, ki morajo temeljito poznati tematiko, ki jo predavajo. Predvsem pa morajo ta znanja podajati predznanju slušateljev primerno in strokovno.

Keywords:

firefighters
lecturers
instructors
training programs
knowledge
efficient work
safe work

Abstract

To work effectively and safely in many different interventions, firefighters need a lot of skills and knowledge. Volunteer firefighters acquire this in basic and supplementary training programs developed and prescribed by the Slovenian Firefighters' Association. This professional knowledge and skills are provided to firefighters by firefighter lecturers and instructors, who must have a thorough knowledge of the topics they are teaching. Above all, they must provide this knowledge in an appropriate and professional manner, taking into account the trainees' prior knowledge.

Strokovni članek

Poimenovanje gasilci že dolgo ni več ustrezno za največjo prostovoljno organizacijo v Sloveniji in največjo organizacijo v državi v sistemu zaščite in reševanja, saj poleg gašenja na objektih, vozilih in v naravi posredujemo tudi ob naravnih nesrečah (poplave, potresi, neurja, snegolomi in vetrolomi, plazovi itd.), ob tehničnih nesrečah v prometu, pri delu in na objektih, ob nesrečah z nevarnimi snovmi, pri nesrečah in požarih na vodi, pri iskalnih akcijah, pri prvi pomoči in še v mnogih drugih primerih. Zato prostovoljni gasilci potrebujejo zelo veliko znanja, ki ga potem uporabljajo za učinkovito in varno operativno delovanje. S svojim delom naj ne bi povzročili več škode, kot jo je pri nesreči že nastalo, najbolj pomembno pa je, da se živi in nepoškodovani vrnemo nazaj domov. Naše delo je nevarno, tako na intervencijah kot marsikdaj tudi na vajah. Je pa tudi zelo stresno, saj se soočamo tako s svojimi strahovi kot s hudimi psihičnimi in fizičnimi travmami ponesrečencev in prizadetih.

Člani gasilskih operativnih enot v gasilskih društvih pridobivajo znanje na več ravneh, in sicer v matičnih gasilskih društvih, na nivoju občinskih ali medobčinskih gasilskih zvez, na nivoju gasilskih regij in na nivoju Gasilske zveze Slovenije. Prva in najpomembnejša raven je prav gotovo v njihovih društvih. Tam se člani najprej spoznajo z ureditvijo in delovanjem gasilskih društev in operativnih enot, preko vaj pa z gasilsko opremo

in gasilskimi veščinami. Ta prva znanja so najpomembnejša. Učenje se lahko začne že v zelo zgodnjih otroških letih ali pa kasneje v odraslih letih, odvisno od tega, kdaj se včlanijo v gasilske vrste.

Izobraževanje se v gasilski organizaciji v osnovi deli na dva dela, sestavljena iz učnih programov, ki so bili izdelani in sprejeti na nivoju Gasilske zveze Slovenije. Prvi in najpomembnejši del tvorijo temeljni učni programi, pri katerih gasilci spoznavajo teoretična in praktična znanja, določena za posamezne nivoje, na katerih sloni struktura operativnega delovanja gasilskih enot. Z uspešno zaključenim izobraževanjem na posameznem nivoju gasilci dobijo naziv in čin, določen za to izobraževanje; s tem nazivom potem delujejo na posameznih nivojih gasilske organizacije. Ti nivoji se začnejo s tečajem za čin gasilca pripravnika in se potem nadaljujejo s tečajem za čin operativnega gasilca, za čin višjega gasilca oziroma vodjo skupine, za čin nižjega gasilskega častnika oziroma vodjo enote, za čin gasilskega častnika oziroma člana višjih poveljstev in se končajo s tečajem za čin visokega gasilskega častnika oziroma člana regijskih in državnih poveljstev. Drugi del izobraževanja pa tvorijo dopolnilni učni programi za specialnosti, na katerih se operativni člani še podrobneje seznanijo z delom in z orodji za posamezne specialnosti.

* Korespondenčni avtor ✉ aleksander.bergant@zag.si

Slika 1: Zbor gasilcev pred začetkom praktičnega usposabljanja (foto: arhiv GZ Kamnik)

Slika 4: Praktični del usposabljanja – tesnjenje cisterne (foto: arhiv GZ Kamnik)

Slika 2: Teoretična priprava na izvedbo vaje (foto: arhiv GZ Kamnik)

Slika 5: Praktični del usposabljanja – reševanje iz vozila (foto: arhiv GZ Kamnik)

Slika 3: Praktični del usposabljanja – gašenje vozila (foto: arhiv GZ Kamnik)

Slika 6: Praktični del usposabljanja – reševanje iz vode (foto: arhiv GZ Kamnik)

Tema številke: Predavatelji in inštruktorji

Temeljni učni programi so zaradi velikega nabora znanj, kojih mora gasilec osvojiti, kar obsežni, in sicer od 63 ur pa vse do 149 ur. Pri vseh učnih programih se znanje podaja teoretično in praktično. Za teoretična predavanja so zadolženi ustrezno splošno in gasilsko izobraženi predavatelji, za izvedbo praktičnega usposabljanja pa ustrezno splošno in gasilsko izobraženi inštruktorji. Pomembno je, da predavatelji in inštruktorji kar najbolje obvladajo tematiko, ki naj bi jo slušateljem podajali strokovno in zanimivo, in da se znajo prilagoditi predznanju slušateljev, saj imajo ti različno splošno in gasilsko predznanje. Na predavanjih so predavatelji in tečajniki oblečeni v delovne gasilske uniforme, praktične vaje pa se izvajajo v osebni gasilski zaščitni opremi. Za posamezne tečaje je predvidena udeležba največ 30 slušateljev. Predavanja potekajo v učilnicah, ki morajo ustrezati v učnem programu predpisanim standardom, kar načeloma ni problem. Bolj problematično je najti ustrezne površine in objekte za praktične vaje. Te potekajo na poligonih v okviru gasilskih domov ali na državnih gasilskih poligonih, marsikdaj pa tudi v naravi, v objektih ali na improviziranih poligonih.

Na koncu vsakega tečaja mora tečajnik najprej opraviti interni

preskus teoretičnega znanja pri vseh predmetih. Potem sledi še teoretični in praktični preskus znanja, ki poteka pod nadzorom predsednika ocenjevalne komisije, ki ga delegira Gasilska zveza Slovenije. Pri teoretičnem preverjanju mora kandidat odgovarjati na naključni nabor vprašanj iz celotnega spektra predmetov, ki so bila predavana, pri praktičnem preverjanju pa mora izvesti praktično ali taktično nalogo, ki je predvidena za njegov nivo izobraževanja. Pri tem ni razlik med spoloma. Za nameček pa mora vsak tečajnik, od tečaja za vodjo enote naprej, izdelati in zagovarjati še taktično zaključno nalogo.

Poleg vsega naštetega se gasilci dodatno izobražujejo in usposabljaajo še na društvenih, sektorskih, medobčinskih, državnih ali kako drugače organiziranih vajah in na vajah, kjer sodelujejo z drugimi enotami v sistemu zaščite in reševanja.

Nikakor ne smemo zanemariti niti preventivnega delovanja gasilcev, ki se odraža v ozaveščanju prebivalcev v zvezi z varstvom pred požari in drugimi nesrečami, z učenjem prebivalcev pravilnega gašenja začetnih požarov, z evakuacijskimi vajami v vrtcih, šolah, bolnicah in drugih javnih ustanovah, v večstanovanjskih in industrijskih objektih ter še z veliko drugimi dejavnostmi.

Izobraževanje gasilcev se nikoli ne konča, saj se soočamo z vedno novimi snovmi in izdelki, ki kaj hitro lahko postanejo potencialna nevarnost. Za primer naj navedem samo v zadnjem času za gasilce zelo problematična električna prevozna sredstva in na objektih nameščene sončne elektrarne. Število in uporaba teh proizvodov se zelo hitro povečuje, ko pride do požara pa so zelo nevarni tako za uporabnike kot za gasilce.

Slika 7: Preskus teoretičnega znanja (foto: arhiv PGD Kamnik)

Moja predstavitev:

Diplomirani inženir strojništva, višji gasilski častnik II. stopnje, član Prostovoljnega gasilskega društva Duplica v Gasilski zvezi Kamnik, gasilski predavatelj od leta 2004 na nivojih občinskih in regijskih gasilskih zvez, gasilski inštruktor od leta 1998 na nivojih občinskih in regijskih gasilskih zvez in Gasilske zveze Slovenije.

SPECIALIZIRANO ČIŠČENJE, POOBLAŠČEN SERVIS IN NAPREDNI PREGLED OVO GASILCEV

WWW.CO2DEX.SI

CO₂DEX
CODEX TECHNOLOGIES